NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1717 MỖI SỐ: 0$03 NGÀY THỨ NĂM 7 DÉCEMBRE 1933

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	BẮC-KỲ	TRUNG-KỲ	NAM-KỲ	NGOẠI-QUỐC
	Hà-nội, Hải-phòng, Nam-định, Hải-dương, Bắc-giang, Bắc-ninh, Thái-bình, Phú-lý, Hà-giang, Ninh-bình, Lào-kay, Yên-bái, Sơn-tây, Hòa-bình, Tuyên-quang, Thái-nguyên, Vĩnh-yên, Phúc-yên, Bắc-kạn, Lạng-sơn, Cao-bằng, Hà-nam, Hưng-yên, Kiến-an, Hải-ninh, Móng-cái	Nguyệt San Phụ nữ	Hải-dương, Trung-kỳ và Nam-kỳ	Nam-kỳ, Lào, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, Cao-miên
Một năm. .	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 30	6 $ 60
Các làng và				
Các công-sở	»	8.00	8.00	9.00
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	4.50
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	2.25
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoï

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 160

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au c.-m. timètre de hauteur, sur 0m 065 de large

1re page	Une seule insertion. . . . 0$80 le c/m
	Par contrat annuel:
	Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
	Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
	Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Ta nên khuyến-khích thể-dục

Thể-dục ích lợi thế nào trên các báo-chương đã nhiều lần bày tỏ, tưởng không cần phải nhắc lại ở đây làm gì. Chỉ xin nói tóm tắt một câu rằng: thể-dục không những có ích cho cá-nhân, mà lại là một sự rất quan-trọng cho quốc-gia nữa, vì thể-dục chính dự một phần to-tát vào sự làm cho nước được hùng-cường; dân mà yếu ớt thì dù cho thổ-sản phi-nhiêu, kỹ-nghệ phát-đạt cũng chỉ là một nước nhỏ hèn mà thôi.

Thể-dục đã là một vấn-đề can-hệ đến tiền-đồ quốc-gia như thế, tất ta cần phải lưu tâm đến, phải tìm hết cách mà khuyến-khích cho một ngày một bành-trướng thêm ra. Tuy rằng trong vòng mười năm nay, người mình đã rõ thể-dục ích lợi quan-trọng thế nào, nên đã có nhiều nơi dựng nên hội thể-thao, hay trường thể-dục, song so với các nước thì người trăm phần mình chưa được một, thật là chưa đủ giúp vào việc làm cho nước được hùng cường. Giả dĩ lại còn lắm người — phần nhiều không phải là thiếu-niên — có cái tư tưởng kỳ khôi cho thể-dục là một điều nhỏ mọn, là một điều hại, không cần lưu tâm đến, đối với những người yêu mến thể-thao lại có ý khinh là đồ vũ-phu thô bỉ. Ôi! nếu người mình còn có cái tư-tưởng hủ bại ấy thì nghìn năm nữa để thường cũng ở trong vòng hèn yếu mà thôi!

Muốn cho người mình khỏi hèn yếu, muốn cho nước mình được mạnh mẽ, trước vấn-đề thể-dục cũng là một vấn-đề trong nhiều vấn-đề khác mà ta cần phải chú ý một cách cẩn thận vậy. Tuy ngày nay trong các trường học, Chính-phủ có đặt thêm giờ để dạy thể-thao cho lũ học-sinh, tuy ngày nay ta đã có ít nhiều những hội thể thao ở các tỉnh thành lớn để thiếu-niên đá bóng đánh quần, song ta cũng cần phải khuyến-khích thể-dục cho một ngày một bành trướng thêm lên mới được, chớ nếu chỉ khuyên người ta nên chuyên về thể-dục bằng lời nói, mà không tìm cách khuyến-khích thì dù nói bao nhiêu cũng là thừa bây nhiêu thôi!

Vậy ta phải dùng cách gì để khuyến-khích cho quốc-dân biết trọng thể-dục, biết yêu mến thể-thao? Những cách ấy cũng chẳng mới, mẻ gì, chỉ là những cách bên Âu Mỹ thường dùng, mà nước nhà cũng đã có người biết dùng đến rồi đó.

Một là mỗi tỉnh nên có một trường thể-dục, để cho thiếu-niên hoặc là học-sinh, hoặc là người buôn bán hay đã đi làm việc, có chỗ sẵn-sàng để tập thể thao. Nếu có một nơi tiện lợi như thế thì nhiều người vui lòng đến tập, vừa là một cách giải-trí vui vẻ, vừa là một điều ích lợi cho đường giáo-dục của mình. Cứ như hiện-tình bây giờ ở các tỉnh những người thích thể-thao không biết làm cách gì mà tập cho tiện. Tập ở nhà thì vừa không có chỗ, vừa một mình có lẻ nản, thành thử lại đành không vậy. Mong rằng các nhà trí-thức ở những tỉnh lớn như Haiphong, Nam-định, Bắc-ninh vân vân, nên dựng mỗi nơi một trường Thể-dục có đủ chỗ chơi để tập, rồi sau dần dần tỉnh nhỏ cũng có mỗi tỉnh một trường, thì thật là một điều rất ích cho đường giáo-dục quốc dân.

Cách thứ hai là khi các trường thể-dục ấy đã lập thành rồi thì mỗi năm nên lập ra một cuộc thi thể thao, hoặc thi chạy, hoặc thi nhảy, hoặc thi đánh quần, hoặc thi đấu võ. Mỗi khi mở cuộc thi thể-thao như thế nên làm như một ngày hội chung cho cả mọi người, có các bậc thượng-lưu chứng kiến cho trọng thể, mà giải thưởng thì hoặc dùng tiền, hoặc dùng bội-tinh thể-dục, hoặc dùng những đồ vật qui giá để khuyến-khích những người đã sẵn lòng yêu mến thể-thao. Nếu mỗi năm mỗi tỉnh có một cuộc vui như thế, chẳng là một cách khuyến-miễn quốc-dân về đường thể-dục hay sao? Rồi một vài năm ta lại xin với Chính-phủ hay xin với một hội nào to, có danh giá, có thế lực, mở một cuộc thi thể thao cho toàn-quốc, để người các tỉnh về Hà-thành mà đấu với nhau, để giật giải võ-địch, thưởng đó cũng là một cách cổ-động sẽ có công hiệu vậy. Mong rằng các bậc thượng-lưu trí thức nên lưu ý đến việc này thì sẽ được công-chúng hoan-nghênh là những bậc có công với nước đó.

Còn một cách này nữa, ta bàn riêng với các hội thể thao đã có ngày nay. Hiện bây giờ ở các tỉnh thành lớn như Hà-nội, Hải-phòng, Nam-định, Bắc-ninh, Bắc giang, Ninh-bình, Phủ-lý, Thái bình, cho đến Cao-bằng, Hà-giang, người mình đã có lập nên nhiều hội đá bóng (foot-ball). Trong các hội ấy tuy có hội mới lập, chơi hãy còn xoàng, song cũng có hội đã nổi tiếng trong trường đấu bóng, dù đấu với những hội của người qui-quốc chi cũng kém nào, có khi lại giữ phần thắng nữa. Nhưng chỉ được một hai hội có thể tranh đấu như thế mà thôi, còn phần nhiều chơi hãy còn lăng lắm, có hội vì thế mà không được tân tới, có hội cũng vì thế mà sau thành tàn lạc cũng nên. Nay ta nên bảo nhau dùng cách khuyến-khích nhau để một ngày một tăng tiến hơn lên, để khỏi thẹn là người mình về đường gì cũng kém cỏi. Ta nên bắt chước người Pháp, bàn với nhau lập một giải vô-địch cho người Việt Nam như người Pháp có giải vô-địch của người Pháp. Nhưng hiện-nay ta hãy còn kém chưa thể ra tranh giải với đội-thủ với người thì ta hãy tạm tranh giải vô-địch của ta, chờ đến khi ta luyện tập bằng người, khi ấy sẽ cùng người tranh thắng bại ở đền trường đấu-võ. Vậy các hội đá-bóng của người mình nên họp nhau bàn định mà lập ngay một giải vô-địch hằng năm riêng cho người Việt-Nam, rồi cùng nhau ta đấu với nhau, trường vừa là một cách khuyến khích lẫn nhau, vừa là một cách mua vui tao nhã vậy. Các hội đá-bóng của ta nghĩ sao? Không kể các hội đá-bóng, ta lại còn một vài hội đánh-quần (tennis) khi nào có nhiều ta cũng nên định giải vô-địch như thế, trường cũng là một điều rất tốt vậy.

Ngoài những cách nói trên này, mong rằng các nhà có lòng yêu mến thể-dục còn tìm được nhiều cách khác để làm cho trong nước Việt-Nam một ngày một rằng tiên thì thật là một điều may mắn cho nòi giống nhà ta. Bây giờ ta còn kém cỏi, nhưng nhờ những cách khuyến-khích đó, biết đâu sau này chẳng có ngày trên trường đấu võ của thế giới sẽ có người Việt-Nam mặt bé ra tranh giải vô địch toàn cầu! Như thế chẳng vẻ vang cho nòi giống Lạc-Hồng lắm ru! Các nhà có lòng với thể dục nghĩ sao? Các nhà có lòng nghĩ đến tiền đồ quốc-dân nghĩ sao?

B. G.

VĂN UYÊN

Người buồn

Sự nghiệp không chàng mấy khúc nhôi.
Người buồn thêm lắm sự lôi thôi.
Đàn treo nhọc bọn non cùng nước.
Sách gấp vui mừng chửa gặp tôi.
Mưa lối ấm thêm thương mạnh bạo.
Gió xuân hiu bắt tấl duyên ôi.
Xôn xao trước cửa ai chen chọi.
Một phát người xuống sỏi ruột rồi.

Chơi chùa cạnh núi

Ngoài trời riêng một cảnh am mây.
Cái kiếp phù sinh gởi quách đây.
Tỉnh mộng chuông liền vang dậy núi.
Ngộ tình nước suối bóng lồng cây.
Chim ngàn gọi bạn vui tao nhã.
Sư cụ đòi thơ chuyện quấy rầy.
Trông lại trần ai mờ mịt cả.
Bóng trăng lần chiếc một đông tây.

Qua đình quan Quận cuối đời Lê. (Trúc ổ)

Vườn hoang cây cỏ mọc đầy khê.
Đình trại quan nào tức cuối Lê?
Trên gác đồ bình rồng phượng khuất!
Mành bia chụi lũ bướm ong mê.
Ao tù sen lại trắng trôn khuyết.
Dậu đổ bìm leo để tỉ tê.
Thảo lược những quên mưu yếu-quyết
Nghìn thu miệng thế mỏi khen chê.

Cảnh-viêm Đinh-gia-Hân

Đề đền Ngọc-sơn

(Nhâm-tuất hạ)

Tang thương trải đã mấy mươi phen.
Hỡi cỏ còn đây cảnh vẫn nguyên.
Mấy dịp cầu son lồng bóng nguyệt,
Một vàng nước biếc lộn làn sen.
Gương thần ghi dấu kia bia tượng,
Cửa thánh in màu đỏ bút nghiên.
Hỏi khách trí-nhân đâu vắng mặt,
Cảnh này sao chẳng thấy đề tên.....

(Hạo thị)

Tinh sương trải biết mấy thu tròn,
Cảnh cũ thiên nhiên vẫn hãy còn.
Nước giải trăng hoa làn sóng bọc,
Hồ vòng cung ngựa dịp cầu sơn.
Tượng bia sừng sững gương thần kiếm,
Nghiên bút phô bày dấu thánh môn.
Hoa cỏ đua tươi mừng gặp khách,
Thăng-long vượng khí chứa hao mòn.

Chén thư chơi giếng

Đêm thu vắng vẻ mảnh giếng trong,
Khiến khách tài nhân những gợi lòng.
Một hũ hoàng hoa nghiêng ngửa rốn,
Say sưa ai biết thế nào không?

Lão Mạn. Ng. H. Tác.

Tự do diễn đàn

Thanh-niên đối với hoàn-cảnh

Phương-ngôn ta có câu: « Ở bầu thì tròn, ở ống thì dài » cũng câu: « Gần mực thì đen, gần đèn thì sáng », là ý nói vật gì ở đâu thì khuôn ngay vào nơi đó mà đức nên tư-cách vậy. Gần nơi hay thì hóa ra hay, mà gần nơi dở thì hóa ra dở. Người ta sống ở trong đời không thể nào mà thoát khỏi cái thế-lực của hoàn-cảnh được, bằng muốn thoát thế tất phải tự-giết mình-quẩn mà ra ở một mình ở nơi thiên-nhai hải-giác!

Hoàn-cảnh là gì? Tức là những tình-hình cảnh ngộ, sự cảm-hóa cùng những thế-lực ở xung-quanh mình chúng ta có thể biến-cải ảnh-hưởng đến cuộc sinh-hoạt của ta vậy. Cái hoàn-cảnh của người ta tức là xã-hội nhân-quần ở xung-quanh mình. Người đời JE không thoát khỏi được cái hoàn-cảnh của xã-hội nhân-quần khuôn-đúc thì cũng không tài nào thoát khỏi được cái thế-lực của hoàn-cảnh. Người ta sinh-hoạt được là phải nhờ có xã-hội, ở đấn-độc nào thì phải theo phong-tục riêng của dân-tộc ấy.

Bà mẹ ông Mạnh-tử thấy con mình ở bên nhà hàng thịt lợn, thì bắt chước cũng lấy dao đâm tiết lợn, khi đọn sang bên nhà một thấy đồ dạy học thì lại bắt chước học-hành. Ta thường thấy thợ mọ vàng mọ bạc lấy thập bá-cha (guttapercha) miết ra ngoài những đồ nữ-trang chạm-trổ rất tỉ-mỉ, khi bóc ra đem thả vào nước đám-phàn (sulfate de cuivre) thì có một lớp đồng mỏng kết lại in như hình đồ nữ-trang ấy không sai một mảy. Đó cái thế-lực của hoàn-cảnh mạnh là như thế, bọn thanh-niên ta đối với hoàn-cảnh mình há lại chẳng nên cẩn thận lắm sao?

Cái thế-lực của hoàn-cảnh đối với kẻ thanh-niên thường bao giờ cũng mạnh hơn là đối với người lão-đại, vì người lão-đại từng-trải việc đời đã nhiều, gió mưa chải nắng đã lắm, cho nên biết phân-biệt điều hay điều dở, điều thế-lực của hoàn-cảnh có mạnh đến đậu cũng chỉ ngoảnh mặt làm thinh, chẳng tài nào mà bị đè-nén được. Tuổi thanh-niên lăm duyên với đời chẳng qua là hơn vài mươi năm, nên không giữ, lắm nhiều những thói xấu-xa của xã-hội, rồi đến sau quá không thể nào gỡ lại được nữa, thành ra hư thân mất nết, khốn khổ một đời.

Nhưng sự tư-tưởng, hành động, tập-quán của kẻ thanh-niên phần nhiều là phải hoàn-cảnh cai trị cả, cho nên hoàn-cảnh đường như ông thầy của kẻ thanh-niên.

Như vậy thói ta có thể nói quyết được rằng hoàn-cảnh là có ích-lợi cho kẻ thanh-niên không? Ích-lợi đấy có là một cái nghĩ-vấn, chúng ta không có thể quyết ngay được. Chỉ e rằng cái thế-lực của hoàn-cảnh mạnh mà cái nghị-lực của kẻ thanh-niên yếu, thời sẽ bị hoàn-cảnh đè-nén mất mà cuộc đời trong nó vậy.

Xét theo phương-diện bị động, thời kẻ thanh-niên cũng vì như chiếc-áo hoa mới nở, không thì nào mà tránh được sức ánh sáng mặt trời và sức không-khí cai-quản, cho nên gió thổi mưa tạnh, thời được tốt tươi, mà gió đẩy mưa sa thời phải vùi dập. Sống ở trong xã-hội Việt-Nam, thời cứ sự tư tưởng, hành-động, tập-quán của nhân-dân không một điều nào là chẳng thuộc về cựu Việt-Nam: sống ở trong xã-hội Âu-Mỹ, thời cứ sự tư-tưởng, hành-động tập-quán của nhân-dân không một điều nào là chẳng thuộc về của Âu-Mỹ; sống ở thời-đại thượng-cổ thời theo như thời-đại thượng-cổ; sống ở thời-đại văn-minh thời theo như thời-đại văn-minh. Đó là một cái lẽ tất nhiên-nhiên, ai ai cũng phải nhận ra vậy. Bởi thế cho nên cái thế-lực của hoàn-cảnh mà tốt đẹp cao-thượng, thời những sự tư tưởng, hành-động, tập-quán của nhân dân cũng chỉ đều xu-hướng về đường tốt đẹp cao-thượng; thế-lực của hoàn-cảnh mà xấu-xa đê-hạ, thời những sự tư-tưởng, hành-động tập quán của nhân-dân cũng đều xu-hướng về đường xấu-xa đê hạ cả. Cái thế-lực của hoàn-cảnh là độc-đức thời người ta đua chen nhau làm việc đạo đức; cái thế-lực của hoàn-cảnh là độc ác thời người ta cũng đua nhau làm sự độc-ác vậy.

Nội-dung của xã-hội là gì? Tức là những chế-độ, sự tổ-chức, phong-tục tập-quán, lễ-giáo, tư-tưởng, quan-niệm, thái-độ, văn vân. Như vậy thời nội-dung của xã-hội có phải là thuộc về những sự hiện-thời hợp lẽ và thích đáng cho kẻ thanh-niên chăng? Đó cũng lại là một cái nghi vấn nữa. Kẻ thanh-niên đã không thể thoát khỏi ra ngoài vòng hoàn cảnh thì có phải bưng tai nhắm mắt mà theo bết thảy những chế-độ, sự tổ-chức phong-tục tập quán, lễ giáo, tư-tưởng, quan-niệm thái độ của xã-hội chăng? chắc hẳn là không phải vậy.

Kẻ thanh-niên đã vì như nụ hoa mới nở, chẳng tài nào mà tránh khỏi sự cai-quản của không-khí và ánh sáng mặt trời, song gặp khi sương tuyết phũ-pha, gió mưa xa đấy, thì chúng ta có thể lấy nghị-lực mình mà kháng-cự lại được, gặp khi gió êm trời lặng, sương vầng mây quang, ta có thể lợi-dụng lấy mà hưởng hạnh-phúc của mình. Cái quyền lực chúng đó là ở tay chúng ta, tùy ý mà tìm đường hạnh-phúc vậy.

Người ta đã có quyền lựa chọn thời mới có thế lực mà cai trị hoàn-cảnh được. Có thể cai-trị hoàn cảnh mới đáng mặt làm kẻ thanh-niên có chủ động vậy. Nếu lại chịu để cho hoàn-cảnh nó áp-chế, thời phải mất cả tinh-thần của kẻ thanh-niên, thành ra chỉ là kẻ thanh-niên bị-động mà thôi.

Thế nào gọi là cai-trị hoàn-cảnh? Là đối với bết thảy những sự không còn thích hợp với kẻ thanh niên ngày nay như những chế-độ cũ, sự tổ-chức cũ, phong-tục cũ, tập-quán cũ, lễ giáo cũ, tư-tưởng cũ, thái-độ cũ, đều phải đem con mắt tinh đời mình mẫn mà phân biệt cho rõ ràng; nhiều hận mới lợi-dụng lấy cái thời-thiện hay điều tốt-đẹp cho người xem đã lại, còn những tà-tục xấu xa thì phải tìm phương mà vẫy trừ đi cho hết. Xong rồi lại đem những cái văn-hóa cũ cải tạo nên một nền tổ-chức, sự cảm-hóa mới cùng là những điều thích hợp với kẻ thanh-niên ngày nay như là những chế-độ mới, cái tập-quán mới luân-lý mới, thái-độ mới nữa, nói rút lại là hoàn-cảnh mới vậy.

Một bên thời đạp đổ hết các tục cũ xấu xa, một bên thời cải tạo nên một cái hoàn-cảnh mới như gấm như hoa để mưu-đồ một cái hạnh-phúc sau này, làm như vậy thời kẻ thanh-niên mới cai-trị được hoàn-cảnh và mới là chủ động được.

Việc những kẻ thanh-niên bạn Hồng châu Lạc ta, há chẳng nên lấy cái thế lực của hoàn-cảnh làm nguồn gốc để gắng hơn hay ra hơn để mà làm chủ-nhân-ông cái hoàn-cảnh của mình hay sao?

Bọn thanh-niên ta phải lấy con mắt mình mẫn mà xét xem xã-hội mình mà lịch-sử nước ta xét xem cái gì để cho thế-lực hoàn cảnh áp-chế mà cái hay khó học, cái dở để theo, mới thì bỏ bỏng, với sau gió muốn chữa lại cũng là đã quá mất rồi.

Cự-Lộc.

Bảo-tồn Không-học

Diễn thuyết tại Loạn-thư

Loại thứ XI

Nói về cách dạy người

(Tiếp theo)

326. Tử viết: Nhị tam tử dĩ ngã vi ẩn hồ? Ngô vô ẩn hồ nhĩ: ngô vô hành nhi bất dữ nhĩ tam tử giả Khâu dã.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Thuật-nhi tờ 19).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử lấy bốn điều dạy người: văn, hạnh, trung và tín.

328. Tử sở nhã ngôn, Thi, Thư, Chấp-lễ, giai nhã ngôn dã.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Thuật-nhi tờ 18)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử thường nói để dạy người, có khi Thi, kinh Thư và kinh Lễ, đều thường nói vậy.

329. Tử bất ngữ quái, lực, loạn, thần.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Thuật-nhi tờ 18).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử không nói những chuyện yêu-quái, võ lực, loạn-tặc và quỉ-thần.

330. Tử hãn ngôn lợi dữ mệnh dữ nhân.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Tử-Hãn tờ 23).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử ít nói điều lợi, nói mệnh cùng đạo nhân.

331. Tử-Lộ vấn văn tư hành chư? Tử viết: Hữu phụ huynh tại, như chi hà kỳ văn tư hành chi. Nhiễm-Hữu vấn văn tư hành chư? Tử viết: Văn tư hành chi. Công tây-Hoa viết: Sơ dã vấn văn tư hành chư, Tử viết hữu phụ huynh tại. Cầu dã vấn văn tư hành chư, Tử viết văn tư hành chi. Xích dã hoặc, cảm vấn. Tử viết: Cầu dã thoái, cố tiến chi. Do dã kiêm nhân, cố thoái chi.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tiên-tiến tờ 3).

DỊCH NGHĨA — Ông Tử-lộ hỏi: Có nghe được điều gì hay thì làm ngay chăng? Đức Khổng-tử đáp rằng: Có cha anh còn, làm gì tất phải bồng-mạnh, sao lại nghe thì làm ngay. Ông Nhiễm-hữu cũng hỏi: Có nghe được điều gì hay thì làm ngay chăng? Đức Khổng-tử đáp rằng: Nghe được điều gì hay thì cứ việc làm ngay. Ông Công-tây-Hoa lấy làm lạ hỏi: Anh Do hỏi có nghe được điều gì hay thì làm ngay chăng, thì thầy bảo có cha anh còn phải bồng-mạnh đã rất lẽ làm, Anh Cầu cũng hỏi thế, thì thầy lại bảo nghe được điều gì hay thì làm ngay. Cùng một câu hỏi mà đáp khác như thế: Xích này lấy làm ngờ, dám xin hỏi: Đức Khổng-tử nói: Bởi anh Do là người thoái-khiếp, nên ta khuyến hãn cố tiến lên. Trò Do bạo hơn người, nên ta ức hãn cho lui bớt đi.

332. Tử viết: Bất dục thường hiếu nhi ố kỳ chi, tắc đại dương-quyền bỏ; cuồng giả tiến thủ; quyền giả hiệp bỏ bất vi dã.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng Cựu HS Petrus Ký (Tải miễn phí tại các Đại học Cornell)

(Xem trong bộ Tử-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tử-Lộ tờ 12).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói: Ta chẳng được những người tính-chất hợp đạo trung mà truyền-giáo, hẳn cũng có được những người cuồng-quyến chăng; cuồng là người có chí tiến-thủ cầu đạo; quyến là người có điều không nên làm thì không chịu làm; hai hạng người ấy có lẽ dạy cho thành tài cũng được.

333. Thủ viết : Hữu giáo vô loại.

(Xem trong bộ Tử-thư chính văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Vệ Linh-công tờ 22).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói: Có dạy thì được, không cứ là loài người nào.

334. Tử viết : Dư dục vô ngôn. Tử-Cống viết : Tử như bất ngôn tắc tiểu-tử hà thuật yên. Tử viết : Thiên hà ngôn tai ; Tứ thời hành yên ; bách vật sinh yên ; thiên hà ngôn tai.

(Xem trong bộ Tử-thư chính văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Dương-Hóa tờ 29).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói: Ta muốn không nói gì. Ông Tử-Cống nói : Thầy nếu không nói thì những học-trò chúng tôi tỗ-thuật ở đâu. Đức Khổng-tử bảo rằng : Trời có nói gì đâu ; bốn mùa cứ tự nhiên mà chuyển vần đi ; trăm vật cứ tự nhiên mà phát sinh ra ; ấy đều là đạo trời trình bày ở đó ; trời phải nói gì đâu. Đạo ta cũng không phải đợi nói mới rõ, cốt tại người học biết khéo thể-nghiệm mà thôi.

335. Trần-Cang vấn tư Bá-Ngư viết : Tử diệc hữu dị văn hồ ? Đối viết : Vô dã. Thường độc lập, Lý xu nhi quá đình, viết : Học Thi hồ ? Đối viết : Vị dã. Viết : Bất học Thi vô dĩ ngôn. Lý thoái nhi học Thi. Tha nhật hựu độc lập, Lý xu nhi quá đình. Viết : Học Lễ hồ ? Đối viết : Vị dã. Bất học Lễ vô dĩ lập. Lý thoái nhi học Lễ. Văn tư nhi giả. Trần-Cang thoái nhi hỉ viết : Vấn nhất đắc tam. Văn Thi, văn Lễ, hựu văn quân-tử chi viễn kỳ tử dã.

(Xem trong bộ Tử-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Qui-thị tờ 26).

DỊCH NGHĨA — Ông Trần-Cang hỏi ông Bá-Ngư (con đức Khổng-tử, tên Lý) rằng : anh cũng có nghe được điều gì la không ? Ông Bá-Ngư đáp rằng : chưa có điều gì la. Có khi thầy đứng một mình, Lý này đi rảo mà qua trước sân. Thầy hỏi rằng : có học kinh-Thi không ? Tôi thưa rằng : chưa. Thầy bảo : Không học kinh-Thi thì không có cái tức-khí đôn-hậu ôn-nhu, không có thể nói được. Lý này lui mà học kinh Thi.Ngày khác thầy lại đứng một mình, Lý này cũng đi rảo mà qua trước sân. Thầy hỏi rằng : có học kinh Lễ không ? Tôi thưa rằng : chưa. Thầy bảo : Không học kinh Lễ thì không có đức-tính cung-kính thuần-cẩn, không có thể lập thân được. Lý này lui mà học kinh Lễ. Ông Trần-Cang lui mà mừng rằng : Ta hỏi một điều mà biết được ba điều : Nghe biết kinh Thi nên học, nghe biết kinh Lễ nên học, lại nghe biết người quân-tử không có tình thân-cận riêng với con vậy.

(*Còn nữa*) D. B. T.

Dư luận Nam-kỳ

Lời than chớ không phải trách

Đạo đời bể nhà nào thịnh vượng thì gia quyến thuận hòa, lo cuộc ở ăn, học tập tài nghệ, đủ mài đạo đức. Nhà nào suy bại thì trong gia đình xảo xáo, vợ chồng cắc-cẳn, anh em đối co, bỏ xọi việc nhà mạnh ai nấy phá. Nhỏ là nhà, lớn là nước, việc cả dân tộc trong nước cũng tùy lúc thịnh suy mà hưng vong chớ gì. Hễ biết vận nước thời người thì phải than chớ không dáng trách.

Theo chân lý thì mình là thiên hạ, mà cả thiên-hạ tức là mình, phước hưởng chung. học lo chung, đồng an vui, đồng lo sợ. Hễ là một nòi một máu thì phải yêu thương kính mến nhau, kẻ khôn dạy người dại, kẻ giàu giúp người nghèo, kẻ có tài chẳng chỉ cho người không tài, kẻ mạnh nưng người yếu. Ấy vậy người đại, người nghèo, người không tài người yếu đó, nhờ ai mà dặng bảo tồn? Hết phải là nhờ những kẻ khôn kẻ giàu kẻ có tài kẻ mạnh đó chăng ? Như vậy mới có thể thương yêu dìu-dắt nhau niềm-nằm chỏ che nhau. ken lông kết cánh. một đức một lòng, kẻ có của, người có sức. Sẵn cơm thì cơ, sẵn áo thì ấm, sẵn thuốc thì mạnh. sẵn việc thì làm. Bao học chỉ vẻ cho nhau, tin cậy thuận thảo với nhau cho đặng an vui bề sanh hoạt. Muốn xã-hội cho rỏ ràng, nhơn quần cho bền chặt, thì phải chăm lo học tập mọi điều nghề nghiệp cho tinh thông, làm thợ làm thầy, bán buôn làm ruộng cho thực nghiệp. Lẫn lẫn theo chừng bậc như bước lần nấc thang, trước thấp rồi sau cao, trước vụng rồi sau khéo, Trước hết làm nghề ăn nghề bận, nghề uống nghề chơi, nghề dùng trong nhà, nghề để chứa đựng. Các nghề mọn cho rộng cho khéo, sẽ lần lần học tới nghề cao, cất lầu cất nhà, đóng xe đóng tàu, máy đèn máy rượu. Mấy nghề ấy, nhuần nhã rồi sẽ học tới cơ khí tinh xảo, người dạy thì dạy cho lợi, mẫu lợp trước tới lớp sau, bết lớp già qua lớp trẻ; lo học hành tới mãi, biết tới không biết lui, có làm mới có nên, có rằng mới có đặng. Hoàng đế Na-Bô-lê-ông là một vị vua đại anh hùng của nước Pháp có nói rằng : « Con người nên hư trong năm phát đồng hồ » là hỏi ngài đánh l'a-ly ngài rằng có năm phát mà toàn trắng. Nếu lòng người mà động kiên nại biết giữ đức tín, cứ trật tự như vậy mà làm hoài thì nghèo cũng ra giàu, yếu cũng ra mạnh.

Dân tộc ta hiện nay không phải như vậy, ai giàu thì nhờ, ai nghèo thì chịu, ai khôn thì nên, ai dại thì hư ai có thì xài, ai không thì nhịn, ai mạnh thì lấn, ai yếu thì xiêu ; phải ai có phước thì nhờ, vô phước thì chịu cũng cho đáng. Sao lại có tánh riêng cũng lạ ; Mình giàu, người ta thấy giàu người ta kính, sao mình không đáp, lại có tánh dể dui ? Mình khôn, người ta thấy khôn người ta kiêng sao mình không thương mà lại có tánh khi ngạo ? Mình có tài, người ta mến, sao mình không vì mà lại hỏ đem lòng bỉ hiếp ? Mà quốc-dân ta bậc giàu, bậc có tài, bậc mạnh, nước đặng bao nhiêu ? Dầu có đặng nhiều cũng chưa làm nghề nghiệp chi cho xứng đáng.

Giàu thì theo chương rượng, cậy sức dư mà hiếp đáp mấy chú tá điền, tuy cũng là người dân trong nước thì mặc lòng, mà kỳ trung là tôi tớ của các ông điền chủ.

Khôn thì về mưu thần chước qui bày cho Giáp kiện Ất, xúi cho A kiện B. sản nghiệp của tiên nhơn người ta mà mình chia đặng cũng là giỏi.

Có tài thì ỏm tài ám-ập, chẳng bỏ thí thỏ cho đời, nghèn ngào chiều thường người lầu Tần, hồng hèo sửa nhìn hoa quán Sở ; vui sướng một mình cho toại, coi giống nòi như kẻ Việt người Tần.

Mạnh thì nói của làm bốc, miễn là đẩy tài thì thôi, ai nghịch ý thì sầm sẹ, ai mích lòng thì trợn trạo.

Còn ai học giỏi ra, làm quan ăn lương tháng, ba chục năm chục, bảy chục, hoặc một hai trăm, đặng hưởng bảy nhiêu thì coi đã mãng nguyện.

Chưa thấy ông nhà giàu nào cất trường học dạy thì con chán nhà nghèo. Chưa thấy ông khôn nào diễn thuyết cho dân nghe những chuyện làm ăn bổ giúp chung. Chưa thấy ông có tài nào thí thỏ những điều kinh-tế, bầy công ích cho đời, dựng tấm gương lớn cho người soi, cầm cây nêu cao cho chúng nhắm. Chưa thấy ông mạnh nào nghĩm đồng ra tay đỡ ngã vớt chìm, hoặc gặp ai hùng hiếp ai, ra thế đoạn mà trừ quân cường bạo.

Tóm lại như mấy điều trên đó, giàu như vậy ai không sùng bái, khôn như vậy ai chẳng kính thờ, có tài như vậy ai chẳng phục tùng, mạnh như vậy ai không chiêm ngưỡng.

Ái ai cũng mới nói nhỏ thầy, Đại-pháp dạy dỗ cho chúng ta đêm thắm cách văn-minh, nào hữu-ái, nào tự-do, nào đồng-bào, nào bình đẳng. Miệng nói thì có, chuyện làm thì không, chưa thấy tinh thần, mà hình thức cũng chưa ra về. Chỉ thấy giàu với giàu hữu-ái,khôn với khôn tự do, mạnh với mạnh đồng-bào, sang với sang bình-đẳng mà thôi !

Tôi nói nẵng gió bợt dài bình như lời thâm trách. vẫn lấy lời ngay sự thiệt mà bình luận, không hề cố trách ai. Vì thấy đồng-bào ta ngũ trưa đi chậm mà tới than, trưởng cuộc đời cũng như nước lớn nước ròng, hễ có sống rạch rồi chỗ nào cũng chảy tới.

(C. L. B) Nguyễn-thế-Ngọc.

VIỆC HANOI

Tàu Paul Lecat. — Tàu *Paul Lecat* ở Pháp sang đã tới Saigon sáng thứ hai 4 Décembre có mang 498 tới thư. Vì tàu *André-Lebon* chạy theo sau có mấy ngày mà lại không đậu tại bến Haiphong thì tàu *Paul Lecat* đội lại ở Saigon để chờ cả thư từ và hành-khách ở tàu *André Lebon* ra Haiphong. Tàu *Paul Lecat* ở Saigon sẽ chạy ra Bắc chiều hôm mai hồi 5 giờ. Chừng đêm thứ bảy hay sáng chủ nhật thì tới Haiphong.

Ông Ng.-văn-Vĩnh, bản-quán chủ nhiệm đến Saigon để đáp tàu Paul Lecat ra Haiphong, vậy thì[nọi] nhật ngày chủ nhật ông sẽ tới Hanoi.

Qui-thể quan Toàn-quyền Long — Quan Toàn-quyền Maurice Long qui-thể nay đã gần bình phục rồi, lễ đợi tàu *Amboise* sang thì ngài sẽ trở về Đông-pháp.

Hội-đồng chính-phủ. — Các quan chức ở Nam-kỳ và Cao-miên có chân trong Hội-đồng chính-phủ đợi tàu *Orénoque* ở Saigon chạy thì sẽ ra Bắc cả. Tàu ấy trước đã định ở Saigon chạy ra Bắc ngày 14 Décembre, nhưng nghe đâu nay lại có lệnh cho chạy sớm một ngày để các quan ra Hội-đồng kịp

Quan Khâm-sứ Daroussin sứ Ai-lao và M. Tào-Phey Sarath là đại-biểu nước Lào đã đi đường bộ tới Hanoi chiều hôm kia.

Việc đãi quan giáo-sư Sylvain Lévi — Tối hôm qua, quan Toàn-quyền Baudoin và quí phu-nhân có làm tiệc đãi quan giáo-sư Sylvain Lévi với cùng quí phu-nhân tại phủ Toàn-quyền. Trong các vị đến dự tiệc thì có quan Đốc Finot trường Bác-cổ cùng các vị giáo sư trường ấy, quan Nguyễn-soái Sicre và quí phu-nhân, Mme Bodard ; quan chánh sở Tài-chính Délieux và quí phu-nhân.

Quan Chưởng-lý Toussaint di thanh-tra — Quan Chưởng-lý Toussaint đi thanh-tra trong miền Ai-lao từ tháng trước thì đã đi đường Xiêng-khuang trở về Hanoi hôm 4 Décembre.

Chức chánh sở Kinh tế. — Chức chánh sở Kinh-tế Đông pháp nay đã có chỉ dụ quan Giám-quốc duyệt y. ngày 6 Novembre đăng ở Quan-báo hôm 13 Tư nay trở đi, quan chánh sở Kinh-tế sẽ được dự vào Hội-đồng chánh phủ. cái địa-vị tại Hội-đồng thì ở dưới quan chánh Ngân-khố và trên quan Thủy-quân đô-đốc.

Khánh thành Âu-trí-viện hạt Yên-phong. — Đến ngày 21 ta bỏi 9 giờ sẽ khánh thành Âu-trí-viện huyện Yên-phong tỉnh Bắc-ninh.

Cuộc đấu-xảo canh-nông. — Quan Thống-sứ đã gấp cho M. Chandezon là thầy thuốc thú-y một số tiền là 3500 đồng để chi phí các khoản tiêu vặt ở trường Đấu-xảo Canh nông.

Cắt đám M. Lý-văn-Nguyên ở Saigon. — Ở Saigon có điện ra rằng tàu *Paul Lecat* ở Pháp đến sáng hôm 4 Décembre có mang di-hài M. Lý-văn-Nguyên bị tử trận tại Rossay ngày 14 jain 1918. Linh cữu đưa vào nhà thương-binh rồi táng tại nghĩa-địa riêng của qui-quyến ở Phú-thọ (Nam-kỳ) có một toán tinh Tây và linh Nam bồng súng chào công các đại biểu các hội đi đưa rất đông.

Hội đua ngựa đổi nhà — Trụ sở của hội đua ngựa Hanoi nay dọn vào số 194 phố nàng Bông.

Quan Đốc-tơ Bi-cơ-man

Y-khoa Tiến-sĩ

Chuyên trị về các thứ bệnh :

Bệ sinh, chứng bệnh đàn-bà, chứng con-gái, các chứng sởi trẻ con. Bệnh đau mắt, bệnh giang-mai và bệnh ngoài da càng nhiễm các thứ bệnh khác, vân vân..

Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 4 giờ chiều. Ông nói số 314.

2047

Xiếc Việt-Nam. — Cứ nghe nó mà chưa đi xem thì chẳng ai ngờ rằng người Việt-Nam mình nay đã tổ-chức được một phường Xiếc tài tình như phường của anh em MM. Tạ-duy-Tư và Tạ-duy-Hiển mới lập ở khu đất chợ hàng Da từ hai bữa nay.

Hôm qua có đi xem thì mới biết rằng chỗ rạp Xiếc ấy đã có công luyện tập nên một phường rất tài rất khéo cũng là duy-dổ được cả các giống thú như ngựa, chó, trâu, nai làm trò theo như ý chủ sai khiến.

Đáng khen chẳng những là tại phường của người mình mới buổi ban đầu đã tại giỏi như thế mà lại vì cái tài giỏi ấy đem so với cái tài giỏi của những phường Âu-Mỹ sang ta xưa nay cũng chẳng kém gì.

Vậy bản báo chắc cho phường Xiếc Việt-Nam một ngày kia sẽ có dịp khoe tài với cả ngoại quốc nữa.

Các ngài có phiếu QUỐC-TRÁI về đánh bất cứ năm nào, nay muốn bán lại được GIÁ RẤT CAO, xin đến hỏi LÊ-ĐÌNH-CÁNH, số 17, phố hàng Giấy (Rue du Papier) Hanoi. 2043

AUTO! AUTO!

Một cái xe ô-tô « Hupmobile », 16 mã lực, bầy chỗ ngồi, đèn điện, còi điện, chạy được 80 kilomètres trong một giờ, 14 litres essence một trăm kilomètres, và nhiều các đồ phụ ; xe còn tốt lắm, trông như mới vậy. Giá bán cực rẻ.

Ai muốn mua, xin hỏi tại bản-quán. 3361

Trường Sơ-đẳng thực hành — Các ông giáo-sư và trợ giáo có tên sau nầy được bổ vào dạy học tại trường Thực-hành ở phố Đỗ-hữu-Vị

MM Đỗ-đình-Nghiêm, giáo-học hạng nhất ; Ng-ngọc-Quán giáo-học hạng tư ; Ng-văn-Phẩm, giáo-học hạng năm ; Lê-văn-Hoán, giáo-học hạng năm, Nguyễn-bảo-Nghị, giáo học hạng sáu ; Roãn-hữu-Tâm, trợ-giáo tập sự.

Các ông giáo-học thì tiền phụ-cấp riêng được 8 đồng và trợ giáo thì 5 đồng.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi có lời cảm tạ các cụ, các ông các bà cùng các thân bằng cố hữu, đã tỏ lịnh thân ái mà gửi giấy chia buồn, cho đồ phúng viếng và đi đưa đám thân phụ chúng tôi, ngày 6 Décembre 1922 tức là ngày 18 tháng mười ta, tại làng Trung-tự, huyện Hoàn-long, tỉnh Hà-đông.

Trong khi lang gia bối rối có điều gì sơ suất xin các ngài bỏ quá đi cho.

Nay kính :

Có ái tử : Mai-huy-Điển.
Mai-huy-Hội.

Đồng gia quyến đẳng đồng bái tạ.

Ai tín. — Ông Ngô-văn-Phú trợ-bút ở nhà báo *France Indochine* vừa mới bỏ mất một cô con gái là Ngô-thị-Nguyệt lên 4 tuổi.

Đến ngày mai, hồi 12 giờ trưa sẽ cất đám. khởi hành từ nhà thương Bảo-hộ.

Bản quán có lời chia buồn cùng ông bà Ngô-văn-Phú.

Lịch sang năm. — Xin nói để các ngài biết rằng lịch sang năm của bản quán đã in xong.

Vậy nếu các đại thương gia gần xa cần phải thừa lịch cho qui hiệu thì xin mời lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại nếu cả bìa về đẹp nữa.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này :

Từ 100 trở lên. . .	0$35 một
Từ 10 đến 100. . .	0 40 »
Từ 1 đến 10. . .	0 45 »

(Tiền cước về phần các ngài chịu).

Sau đây lại in mẫu một ngày đầu năm ta để các ngài biết cho rằng thừa lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thừa lịch nầy thì bất tất phải mua quyển lịch tàu nữa.

FÉVRIER

16

VENDREDI

Fête du nouvel an annam.

1er jour du 1er mois de Qui-Hợi

小月正

Kiến Giáp-dần — Sóc Canh-thân

壹初

Ngày Canh-thân

Hành-Mộc — Sao-Quỉ — Trực Phá

KY : Kinh-lạc An sống — Thổ-ngơi — Kết-vong Thành phục — Hành-tung

LÊ NGUYÊN-ĐÀN

Xuất hành nên đi về hướng Tây-Bắc, giờ Sửu tốt, giờ Thân công tốt.

Ngài nào ở xa, muốn viết thơ về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau nầy :

M. Bùi-toàn-Thành
61-63, Rue du Colon, Hanoi.

Đèn điện tại Hội-chợ Hà-nội. — Công-ty điện khí Đông-pháp đã thương-lượng với hội-đồng tổ-chức Hội chợ nay có lời để các nhà có dự cuộc Hội-chợ Liễn rằng : ngài nào muốn mắc đèn tại các gian hàng của mình thêm vào số đèn của hội-đồng đã có thì nên đến ngay thương lượng với công-ty về việc ấy.

Các nhà bỏi chậm, nghĩa là sau ngày 15 Décembre, thì công-ty không có thể nhận lời được.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

Bắc-kỳ Tư-vấn nghị-viện

Sổ bảo cử năm 1923

Quan Đốc-lý thành-phố Hanoi có lời bá cáo cho các người có chân dự bảo về kỳ Bảo cử nghị-viện Bắc-kỳ biết rằng : sổ tên các người có quyền dự bảo về năm 1923 hiện đã yết tại tòa Đốc-lý (Phòng phát giấy cản cước) từ ngày 5 Décembre 1922.

Vậy những người có chân dự bảo nên đến đấy mà xem lại. Bản Yết-thị này có yết tại các chỗ bảo cử.

Muốn xin biên thêm tên vào hay bỏ tên đi thì phải tự mình đến Tòa Đốc-lý mà xin, hẹn đến ngày 1er Janvier 1923 là cùng.

Hanoi, ngày 5 Décembre 1922
Quan Đốc-lý,
MOURROUX.

N° 117 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả : PHẠM-BỘI-CẦN

— Thưa Vũ-sĩ, có.

— Tử tước có biết thời bấy giờ Phăng-xoa đệ-nhị ở đan tại luôn mãi ?

— Không. Bấy giờ tiểu-tường đã biết đâu.

— Mà Sắc-lê đệ cửu thì cớ nhiên đều hoài ?

— À !

— Còn An-ri đệ tam thì kinh niên đau bụng.

Ra-ôn phì cười.

— Quí hữu ơi. Đến như Lô-y thập tứ thì lại tâm-thông luôn luôn. Trông thấy mà thảm thay, một ông vua mà cớ thở ngắn thở dài, tư mai chí tối. Suốt ngày không nói được lấy một lần, chỉ những mếu cùng máo.

Ra-ôn hỏi :

— Tại thế nào Lão-tướng-quân từ chức có phải không ?

— Phải.

— Nhưng mà, Đạt-ta-nhan tôn-ông ơi. Tôn-ông bỏ cả chỉ lẫn chài, Tôn-ông không sinh cơ lập nghiệp ư ?

Đạt-ta-nhan cất cái giọng khinh bạc mà đám rằng :

— Ồ ! Ta đã có ít sản-nghiệp của ông cha để lại.

Ra-ôn thấy nói vậy thì dương mắt nhìn. Tục ngữ đã có câu : nghèo như ông Đạt.

Đạt-ta-nhan thấy tử-tước nhìn mình một cách ngạc nhiên, thì hỏi rằng :

— Vậy thế, Tôn-nghiêm không nó chuyện cho công-tử biết rằng ta đã ở bên Anh-quốc hay sao ?

— Thưa Vũ-sĩ. Vâng.

— Mà không nói ta có một cái chuyện đại bạnh ngộ ở bên ấy ?

— Thưa không. Ngu-hạ không biết chi cả.

— Một người bạn tốt của ta, một ông rất to, phó-vương ở Tô cách-lan và Y-lan, đã kiếm cho ta được một cái gia tài.

— Một cái gia tài ư ?

— Một cái gia tài cũng khí khá.

— Bởi vậy cho nên Lão tướng-quân giàu rồi phải phòng ?

— Xá . . .

— Tiền-tường xin bất lòng mừng ngài.

— Đa tạ . . Đây. Nhà tôi đây.

— Ở Ghe-vê (Grève) công-trường du ?

— Phải. Công-tử không qua cái xóm này bao sao ?

— Có đâu dám thế ; thầy thế coi mới đẹp làm sao . . . Ồ ! Cái nhà cổ xinh lệ.

— Tượng Thánh-mẫu bế-a. Đạt-nguyên là một cái tửu-quán, hai hôm nay tôi mới chữa ra làm nhà ở.

— Nhưng thế tửu-quán vẫn mở cửa đấy chứ ?

— Tạo !

— Thế tôn-ông ở đâu ?

— Tôi ở nhà Ba-lăng-sê.

— Sao vậy nhỉ ? Ông bảo rằng : Nhà tôi đây.

— Tôi nói là vì nhà của tôi thật, . . Tôi đã lạm cái nhà này.

Ra-ôn kêu :

— À !

— Phát tài rấn. Ra-ôn qui-hữu ơi. Lại mười phần đấy. Tôi lạn lòa nhà này ba vạn lạng, có cả một khu vườn trồng ra mãi ngoài mặt phố Tử-hoàng (Mortellerie). Cái cửa hàng và cái từng gác thượng cho thuê ngàn lạng, cái buồn chứa thóc, thu là cái lồng gác thứ nhì cho thuê năm trăm lạng.

— Ồ !

— Quả vậy.

— Một cái buồn chứa thóc mà cho thuê nỗi năm trăm lạng kia à ? Nhưng mà có ở được đâu.

— Vẫn để hay rằng không ở được. Dãy cái buồn ấy có hai khuôn cửa sổ trông ra ngoài công-trường. Tử-tước có thấy đó không ?

— Thưa có.

— Vậy thì ! Mỗi một khi có những cái ăn trầm khiếu, trầm quyết, xử đảo, lăng trì hay là đem tội nhân ra thiêu hôa thì hai cái cửa sổ đó cho thuê tới hai mươi bích-tôn.

Ra-ôn rớn tóc gáy lên mà rằng :

— Ồ !

Đạt-ta-nhan nói :

— Gớm chết nhỉ, có phải không ?

Ra-ôn lại nói :

— Ồ !

— Gớm thật Nhưng mà thói đời vẫn thế đấy.... Những kẻ vô công rồi nghề ở Ba-lê nầy thường khi thật là những kẻ ăn thịt người không tanh, ta không hiểu sao người đời cứng những kẻ có đạo mà nhẫn tâm làm được những việc trục lợi đến thế.

— Thật vậy.

Đạt-ta-nhan nói tiếp ;

— Còn như ta đây. Nếu ta có ở cái nhà này chẳng nữa, thì những ngày xử tù, ta phải đóng các cửa sổ lại, đến cả những cái lỗ khám tù cũng phải đắt nốt lại. Nhưng mà ta có ở đâu.

— Mà cái buồn chứa thóc đó, Tôn-ông cho thuê năm trăm lạng ?

— Thằng chả quản lòng lang dạ thú nó thuê của ta, rồi nó lại đem cho thuê lại.... Vậy gọi đi năm trăm lạng.

Ra-ôn rằng :

— Bằng tiền đặt lãi năm phần.

— Đúng năm phần. Lại còn lớp nhà trong, nhà kho, nhà bông và các cái khẩu chứa rượu, nhà đồng nào cũng ngập nước, cho thuê hai trăm lạng. Ngoại giả lại còn khu vườn tuyệt đẹp, chung quanh trồng kín, cây cối rườm rà, một nghìn ba trăm lạng. Thôi ta rẽ sang phố hàng Nong, về thẳng nhà Ba-lăng-sê đi.

Đạt-ta-nhan cùng Ra-ôn rảo bước về nhà Ba-lăng-sê.

Bác hàng tạp hóa đã để riêng một cái phòng cho ông chủ cũ ở.

Bấy giờ Ba-lăng-sê đi vắng, song cơm đã dọn sẵn ra rồi, Trong nhà bác hàng tạp hóa nầy vẫn còn cái qui cũ thắng mặc của nhà bình.

Đạt-ta-nhan cùng với Ra-ôn, chuyện trò về những việc thương lai Đạt hỏi :

— Lệnh-tôn giữ gìn Công-tử nghiêm khắc quá.

— Thưa Vũ-sĩ, quả có thế.

Ồ ! Tôi biết. A-tô là người công bằng đấy, song có lẽ muốn như chặt chẽ.

— Một cái bản tay vương-giả. Đạt-ta-nhan tôn-ông ạ.

— Công-tử chớ ngại. Nếu khi nào công-tử có cần dùng đến một vài bích tôn thì đã có lão tướng đây.

— Đạt-ta nhan tôn-ông.

— Đợi khi công-tử cũng có đánh bạc đấy chứ ?

— Tuyệt không.

— Vậy thế, gái thì sướng nhé ? . . Thẹn à . . . . Ồ ! Chết A-la-mí con, Thôi đi, chú ơ ! Thử-khoản lại còn tốn xu hơn đánh bạc kia đấy. Bạc còn có cánh đỗ cánh đen ; thua còn đánh gỡ kéo lại được. Ba ! Cái anh vua tí nhau ngã nhào ấy lại bắt những người tuốt guơm ra thì phải nộp phạt. Quốc triều đâu lại có quốc-triều thế ! Tôn-ông khẩu với nhà vua quá. Đạt-ta-nhan tôn-ông ạ. Tôn-ông chưa biết nhà vua mấy.

— Ta đây, ỷ ái ! Này, Ngày nào, giờ nào hẵn làm những gì, ta nói trước cho công-tử biết, công-tử cứ biên kỹ lấy lời-ta nói mà xem, giáo-chủ chết rồi thì hẵn chỉ đóng cái vai khóc.

(*Còn nữa*).

Ai nỏ, giấy quốc-trái bắt sứ năm nào, hay giấy trái phiếu riêng của các hội Công-thương mà nay muốn bán thì xin đem lại hiệu Đức-long, ở số 90, phố Mã-mây Hanoi, chấm-chước theo thời-giá, mua bán phải chăng.

Qui-khách ai có thứ hàng gì ế không có chỗ bán, xin mời đến cửa-hàng chúng tôi là việt thư đến, bảo-hiệu xin hết sức cổ-vũ mua bán giùm cho hàng được như ý các ngài.

ĐỨC-LONG-HIỆU
3358 *cẩn-bạch*

PHÒNG THĂM BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường trú đệ nhất Hội Bác-sĩ Tòa-án Nguyên chuyên về ngoại khoa tại Bệnh viện Tours, Fez, Rabat, Casablanca, Port-Said Ai cập, Bắc

Ngoại khoa, bộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai.

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA LONG, 12.

KHÁM BỆNH: Giờ ở đường mới

3018.

Hỏi kẻ phải đau

Hay hỏi nào người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quán mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã không chữa chút nào cả: nay hỏi chuyện người phải đau khi quán đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi: nay hỏi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên nhìn ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh phổ-thông, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhượng tổ. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong vòng năm, hoặc 10 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nào các người không muốn giống Nam Việt bao nhiêu đi, nào các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy các việt kiều hãy hỏi Bác-sĩ MONTÈS số 84 Pasteur Hanoi mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 2 bạc, Sanet ra chữa ước khi ăn nơm, thì nông một thìa cafe, uống một lọ, thì 1, 2 ngày khỏi hẳn và hết đau.

BRONCHOSERUM
Hiệt lọ. . . 0$90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, lại có ích cho đàn bà ở cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật trơn, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ màu nâu (*brune*).

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quý-khách nên nhận kỹ nhãn hiệu.

Thuốc chữa bệnh ho rất thần hiệu
SIROP N.
Một cent. . . . 1$80

Thuốc viên bổ huyết Pilules Pinck
Một lọ . . . . 4 f 45
Bộ 0$65 đến 4$70
Sáu lọ. . . . 24 f. 60
Bộ 3$60 đến 24$70

Thuốc nước bổ huyết
« LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HEMOGLOBINE MONTÈS
Thuốc thần bổ về huyết
Mỗi chai phân to lít 1$00
Một lít 3 50

MORRHUOL CHAPOTEAUT
Simple et creosoté. Dầu cá viên hạng bổ tỳ và nước chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE
Trị bệnh sốt dịch: như bệnh grippe, bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiễm người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đừng hễ nóng một viên rồi nóng nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì nóng rõ nhiều nước nóng để 3 người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 84, phố Pasteur Hanoi

Thi thừa phái — Đến thứ hai này 11 Décembre sẽ bắt đầu thi thừa phái. Thi hai ngày là thứ hai và thứ ba. Hội-đồng sát hạch có M. Tharand quan Công-sứ Hải-dương chủ tọa; MM. Vinay quan cai-trị phủ Thống-sứ, Ng-năng-Quốc quan tuần-phủ Hưng-yên, Hoàng-thuy-Chi quan án làm hội-viên.

Tòa án Đại hình. — Đến ngày mai lại Tòa-án sẽ rút thăm lấy các ông bồi thẩm Annam để dự hội-đồng xét các việc đại hình trong vụ tháng chạp này.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi có lời minh tạ các cụ, các ông, các bà có lòng thương đi đưa đám, hoặc gởi giấy chia buồn cùng là cho phúng tế, viếng lương-quản, thân-phụ, nhạc-phụ, tổ-phụ chúng tôi tạ thế và cất đám hôm chủ nhật 3 Décembre mới rồi.

Trong khi bối rối, có điều gì sơ suất, xin các cụ, các ông, các bà, thứ cho. Chúng tôi được đội ơn vạn bội

Vị-vong nhân : Lê-thị Hậu
Cô-tử : Lê-văn-Minh,
Lê-văn-Tân,
Tế-tử : Trần-v.-Sáng
Đồng gia-quyến bái tạ

Ngạch thừa phái — M. Đặng-kế-Nhan thừa phái thực hạng năm ở chầu Bạch-thông (Bắc-kạn) nay kiêm cả chức lục sự tại tòa án đệ nhị cấp ở châu ấy thay M. Phạm văn Đạo đổi đi Hà-đông.

Nghỉ dưỡng bệnh — M. Trần-thị Trâm, trợ giáo thực hạng bảy ở ông sự tại trường Nữ-học Bắc cần được nghỉ ba tháng dưỡng bệnh, tháng đầu cả lương và hai tháng sau nửa lương.

Từ chức. — M. Phan-v.-Đức, chánh-tổng chân Lục-yên (Yên-bái) được từ chức.

SOẠN XUẤT BÁN SÁCH

LUẬN-NGỮ

Quốc-văn cứ Dương-bá-Trạc dịch

Giá một quyển . . 0$20

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ việt thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là:

Monsieur Bùi-Xuân-Thanh
64, Rue du Coton, Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

PHÚ-THỌ

Án mạng. — Tuần lễ vừa rồi một bọn phu làm đường xe hỏa ở cột 105 thuộc địa phận làng Phảo-võng huyện Thanh-ba không biết vì cớ gì mà rủ nhau đánh chết một người cai kíp coi đường ấy, chúng đánh người cai kíp rập đổi đến chết ngay, không xác qua lên mạn trên ma vứt vào trong bụi cây xong rồi lại về chỗ cũ làm đường. Được một lúc có một người chủ kíp Tây qua đấy thấy trên đường sắt có nhiều tóc đầy máu, mới lại hỏi chúng rằng người cai kíp đâu thì chúng đều hoảng hốt mà rằng: từ sáng đến giờ không thấy đâu ông chủ kíp lấy làm hỗ nghi thì cứ chỗ vết máu mà theo mãi, đến chỗ bụi thì thấy xác người cai, vì mấy hôm trước bọn phu ấy có làm giấy kiện người cai, lập tức ông chủ kíp về đến báo huyện đến bắt 18 ấy đem giải tỉnh thì nay đã đem về tổng giam ở Hanoi.

Phát hỏa. — Hồi 10 giờ đêm hôm thứ hai phát hỏa tại nhà lên Tục ở làng Cao-du. Lúc cháy có gió bấc to quá, người các nơi đến cứu hỏa đông quá mà không thể kéo đổ cái nhà ấy được, đành phải chịu cho cháy hết mà chỉ phòng giữ những nhà gần thôi.

Nhà khố-chủ không chạy được gì, thiệt hại hơn hai trăm bạc.

HƯNG-YÊN

Thuyên chuyển. — Ông Ng-trí-Hòa phán sự thượng hạng ngạch tòa Sứ sung chức lục-sự tòa Nam-án có nghị định thuyên đi Bắc-ninh để cùng gia quyến đáp tàu thủy chiều hôm chủ-nhật lên Hanoi.

Ông Trần-văn-Quỹ, giáo học trường Pháp-Việt hồ đi chuông giáo trường Yên-sở (Bà-đông) chiều thứ ba vừa rồi đã cùng gia quyến ngược tàu thủy lên Hanoi.

Ông Quỹ ở tỉnh này được hơn 5 năm lâu nào ông cũng tỏ ra một nhà giáo dục mẫn cán, bởi vậy học-trò mến tiếc. Hôm ông thượng lộ các bạn đồng-sự và hết thảy nam nữ học sinh và các nhà quen biết đi tiễn chân ông đông lắm.

VIỆC KINH-ĐÔ

Cùng vái chị chí. — Gần Au-cựu có nhà kia, chẳng giàu có chi lắm, mà trong một nhà từ nhà bếp đến nhà lớn không sót chỗ nào là không có bàn thờ, nào là thổ-công, ông-táo, nào là bổn-mạng, tài-thần, quan-công, ông-địa quan âm; ngoài vườn lại còn có cái miếu nhỏ thờ ngũ-hành gia-trạch thần, trong một năm không biết bao nhiêu là cái cúng, trừ ra những ngày rằm mồng một là quyết nhiên phải có xôi chè là thường rồi, còn ngoài giỗ như là cúng đất với đất thành tẹ, khẩn đảo, nhương trừ, không tháng nào là tháng thiếu. Mà xét ra thời nhà ấy con cái khi đau khi lành, đứa chết đứa sống, buôn bán khi lỗ khi lời cũng không có sự gì là lợi hơn nhà hàng xóm, mà sự thờ phượng cũng cấp đồng niên kế toán chi phí đến bạc triệu. Cũng có người kiến thức đến chỉ điểm cho điều nên cải đi, song nói cũng như nước đổ lá khoai.

Này thử nghe qua cái cách thờ phượng của bài của một ông lão đại phú hộ ở làng Ân điểm gần Mỹ-chánh như sau này thời biết.

Ngày tết người ta thấy ông không dự gì nên, hỏi ông vì sao, thời ông đáp rằng « đất ta mua có chủ, có vấn khế, nào còn sợ ai đánh mà phải nên » Trong nhà không thấy thờ thổ-công táo-quân tiên-sư. Người ta hỏi vì sao? Ông đáp rằng: « Những vị ấy là thần-thánh anh linh, biến hách trên cửu-thiên, mà nhà ta là phàm trần O trọc, các ngài khi nào lại đáng đến nhà ta, mà ta dám thờ. » Không thấy khi nào ông có cúng đất với đế, người ta hỏi? Ông đáp rằng: « Đất của ông bà để lại cho ta 3, có việc gì mà phải cúng ai, duy ta chỉ biết cúng ông bà ta mà thôi. » v. v.

Những câu của ông lão ấy nói, dẫu rằng chưa đủ sức mà chống cự lại với dị đoan. Nhưng hãy cứ bắt chước lấy mấy câu đó cũng đủ lẽ mà cũng biện trừ được bớt bao ta sự phí tổn vô lý vô nghĩa

Xem gia tư của ông những làm sao cái nhà ngói, lúa để vừa no lắm kia trần bỏ đen nói, sau đứa con trai, ba đứa con gái, mạnh mẽ thuận hòa, cả năm chẳng tốn một trứ tiền nào về khoản thuốc thang cả.

Trước khi khoe tài đi các nước.
Hãy hiến đồng-bào một cuộc vui

Vậy từ ngày 17 ta le ngày 5 Décembre hồi 9 giờ tối
xin mời các ngài nên chiếu cố lại xem

TRÒ XIẾC VIỆT-NAM

Khai diễn ở CHỢ HÀNG DA CŨ *(Rue des Cuirs)*

Người (có cả đàn-bà Việt Nam) và thú-vật làm đủ mọi trò lạ, không khác gì như mọi trò xiếc ngoại quốc.

GIÁ CHỖ NGỒI

Lô. . . . . 3$00 một ghế
Hạng nhất. . 2 00 —
Hạng nhì. . . 1 50 —
Hạng ba . . 0 50 —

Bán vé ở cửa diễn-trường suốt cả ngày, từ ngày 4 Décembre 1922.

3362

Đến ngày 6 Décembre 1922 ở Haiphong

Xiếc HARSMTON'S

BỌN HÁT XIẾC RẤT TO VÀ ĐỦ THỨ THÚ

Hát tại chỗ đất của ông Sallé trước cửa nhà hát Tây

CÓ 30 NGƯỜI HÁT RẤT TÀI

Bọn này diễu ra người mới cả

Rất lớn! Rất đẹp! Rất vui!

Quý-vị muốn mua giấy trước thì xin đến tại nhà ông Louis Héloury fils, Chủ Sở Tải, nhà số 17 Boulevard Amiral Courbet, tại đó có bán giấy luôn luôn trong mấy ngày hát.

Vậy thì trước hết hãy đến xem các chuồng thú của chúng tôi!! Nào là: voi, sư-tử, cọp, beo, gấu, con hyène, kỉ, ngựa vằn, vân vân.

Phòng 6 chỗ ngồi	15$00	Ghế hạng nhì.	1$50
Phòng 4 chỗ ngồi.	8 00	Ghế hạng ba	1 00
Ghế hàng trước	2 00	Ngồi giảng (cho người Bản quốc)	0 50

Những con trẻ và linh về trước ra đội, được phép tiền phân nửa ghế hạng nhì và hạng ba trong buổi hát chiều mà thôi.

3363.

CYCLISTES!

Voulez-vous une machine Robuste Légère Elégante Garantie?

La bicyclette J. B. LOUVET, entièrement soudée à l'autogène. Roulements rectifiés, vous offre tous ces avantages.

EN VENTE CHEZ :
ANSTETT & Cie
Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG
NGUYỄN-HỮU-THANG & ĐỖ-ĐÌNH-ĐẠT
45, Bd Doudard de Lagrée,
HANOI

2081

HÀNG VỪA MỚI, VỪA TỐT GIÁ LẠI RẺ

Mời các ngài quá bộ lại hiệu
Ông H. VALLÉE
37, Rue Paul-Bert (Phố Tràng Tiền)
HANOI

Ở đây có áo thâm và áo huyền (serge pure laine) thật tốt, khổ rộng, mang vừa ấm lại nhẹ nữa và đã dài lại cũng rất đẹp.

Giá: 17f.50, 22f.00 và 28f.50 một chiếc

● Ở XA NÊN VIẾT THƯ HỎI MẪU

3339

祥和裕
YU-WO-TSEONG

Soieries en tous genres
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Tu khi bản-hiệu dâng báo đến nay, có nhiều quí-khách các tỉnh gửi thư về hỏi lắng echantillons. Vậy xin trình để các ngài được tường: Bản hiệu bán buôn, chứ không bán lẻ, cho nên hàng chào nguyên cây cả, không thể cắt được echantillons.

Vậy qui khách nào có lòng chiếu cố, thì xin cứ gửi thư cho bản hiệu hỏi lấy các thứ hàng, bản hiệu xin gửi ngay. Nếu quí khách nào mua hàng thì bản hiệu xin chọn những cây thật tốt nhất và tính giá thật rẻ, và bản hiệu còn muốn buôn bán được lâu dài, cho nên hết lòng để khỏi phụ lòng các ngài đã mến thích.

Có nhiều hiệu tuyên nhiều câu bản-hiệu lại gửi giấy hiệu khác nào mà tự nhận là của mình, cho được biết nhiều của bản hiệu thì xin qui khách cứ xem dấu đóng ở dây nhiều là rõ, vì nhiều của bản hiệu có đến sau đóng ở đi, chứ cái giấy tờ ngoài không sẽ đến.

Cẩn-cáo
YU-WO-TSEONG

2010

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẮN-NHIÊN 祭

Tối thứ năm:

TRÙNG KHỐI-NGUYÊN
TAM SÍ TRÙNG DANH

Tích này nói về một đứa đầy-tớ ăn ở phân trắc mà thành ra làm cho chủ được danh thơm muôn thuở tiếng để ngàn thu. — Thế mới biết ở hiền gặp lành mà ở ác thì gặp tội — Các qui-khách chiếu cố đến xem thì mới rõ.

Tối thứ sáu:

LONG HỔ TRANH CẤU

Tích này nói về một nhà gặp thời loạn, lạc vợ mất con tưởng rằng không còn trông mong nỗi gì nữa, thế mà về sau lại gặp được vợ gặp được con, quan cao tước cả thật là một nhà đại-phúc.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn pho Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 6 đến thứ ba sau 19 Décembre 1922

HAI TUẦN LỄ ĐẠI-HỘI VÀ MỸ-THUẬT

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

Tuần lễ thứ nhất từ thứ tư 6 đến thứ ba 12 Décembre 1922

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« LÔNG KÈ CÁ »

Bi-kịch chia làm hai thiên của soạn giả Sévérin-Mars.

Nghỉ

Buổi cười vỡ bụng!!!

CHANG CHARLOT, NHẠC-CÔNG

Hí kịch dài hai đoạn

CẦN-CÁO

Vì lôm thứ bảy 9 Décembre 1922 này hội Arm-ricaine Ái nữu tước nhà để bọn đàn nên nhà Chớp bóng nghỉ riêng tối hôm ấy.

Ngày mai cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

THEATRE MUNICIPAL

Rạp hát Tây lớn

Direction : Monsieur Maurice DUPUIS

1er Année

« Bien faire et laisser dire »

Jeudi, 7 Décembre 1922

LA MASCOTTE

(Nàng Mai-nương)

Là một vở âm-nhạc chia làm 4 hồi, của chư tiên sinh Chivot và Andran, rất hay; hiện diễn thu nhất ở Đông Pháp ta.

Samedi, 9 Décembre 1922

LE GRAND MOGOL

Âm nhạc đại-kịch chia làm 4 hồi rất hay.

Dimanche, 16 Décembre 1922

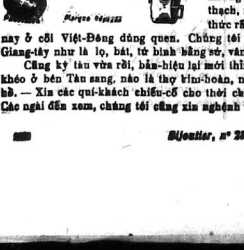
LES 28 JOURS DE CLAIRETTE

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

華八廿牌門街蒲行內利京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chỗ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc trưởng dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đồ các thứ thức rất quí, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tử bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ làu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giảm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm.

Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

Bijoutier, n° 28, Rue des Paniers, Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

BẢO-HÀNH BA NĂM!!!

Đồng hồ báo thức, Máy chạy rất tốt,

Giá bán ba đồng (cả tiền cước)

BÁN TẠI HIỆU

LY-SENG-BAO

82, Phố Hàng bồ, Hanoi. 2023

NHỮNG BỘ TƠ LỤA HIỆU C. J. BONNET

LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON 2050

CỬA HÀNG

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX — HANOI — HAIPHONG

Hiệu buôn bán đường-dẫn, thật-thà — Hiệu mở ra ở xứ Bắc-kỳ từ năm 1890

Có lời bá cáo cùng qui-khách bản-quốc biết rằng bản-hiệu có những thứ rượu vang uống thường thật tốt và các thứ rượu vang qui cực phẩm: Rượu mùi đủ các thứ thật thanh-vị. — Đồ hộp thực-phẩm đủ thứ nhất hảo hạng.

Lại riêng có các thứ rượu uống bổ và khỏe nữa.

Ai muốn biết giá hàng và xin mẫu hàng cứ viết giấy về thì bản-hiệu sẽ gửi biếu không mất tiền. 2053

HIỆU BẢO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bảo-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 84

HÓA-HỌC CHẤT và các thứ thuốc bảo-chế

THUỐC ĐAU MẮT

Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện

SOLUTION R HOLBÉ

2 $ 00 một chai

Phòng thuốc này xin báo cho các ngài biết rằng: Bản-quán không phải như các hạng Bảo-chế người Pháp thì mỗi vị thuốc đều có bán.

Gouttes « METHARSINATE »

1 $ 00 một lọ

Thuốc nhỏ mắt: Khi dùng, mỗi một không nước làm hiệu gì, dùng thuốc này hay lắm.

Máy thứ hàm-hiệu hay hơn:

Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bịnh Giang-mai

Thuốc cao chỉ người lớn dùng được thôi

SIROP PECTORAL để ho, bổ-phổi.

Thuốc hiệu hiệu MONTÈS

Thuốc-nước — 2 $ 00 lọ 30 viên

Thuốc-bột — 0 $ 90 một chai

Chữa bệnh đàng hô hấp, sưng phổi, ho, suyễn, khó thở, ho lâu ngày không dứt, hay là khi bệnh kinh đau đớn quá, nằm đau nặng, ho con, uống thuốc này đỡ mau lắm, lấy lại mau lắm trong mình đã bao lâu.

ĐỒ RƯỢC THUỐC

ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MỔ-SẺ

Kính-hiển, đồ-hình, thuốc-tiêm hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure

Bán chịu và bán lẻ

THUỐC DÉRÉ

0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bịnh phong mạc tối ki mới hay có. Đàng thuốc tốt rồi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng cần phải uống thuốc này thì mới chắc thật hết được! Thuốc này rất hay, rất quí; vì chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bịnh.

Muốn cho thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn litre. Giá có 2 $ 00 mà thôi.

Có bán hàng tại Hội-chợ

Kính trình các quí khách biết: cửa hiệu kiến-trúc xưa nay vẫn chuyên môn về nước đóng đồ gỗ — gỗ lim, gỗ s. lát hoa, và gỗ bằng sắt, tủ tiệc, tủ bàn, tủ ghế, kiểu mẫu mới hay là cổ kính cũng có ra rất thanh nhã để coi lắm. Bản hiệu các đồ đã có các kiểu mẫu, kiểu mẫu lối Tây, lối Annam, lối Tàu, lối Nhật bản và lối Hoa lien, các đồ đó sự sắp đặt buồng ăn buồng ngủ, buồng tiếp khách, buồng giấy, quí ngài, không trả tiền sơn rau, sắp bộ sơn sơn thiếp, tủ chân quỳ đa cá và ông cá thì đương để bán sơn.

Nhân năm nay nhà nước có mở cuộc hội chợ tại Hanoi thì bản-hiệu có sắp-sửa thợ rất khéo để đóng đồ bán tại cuộc Hội-chợ cho đến mùng 10 tháng chạp tây nay thì cuộc Hội-chợ mở cửa thì mời các quí khách lại mà mua đem cho bản-hiệu.

Bản-hiệu in catalogue gửi xong lên nào bản hiệu tại chợ hàng mới in mấy mà mới đã cho in cả vào một quyển catalogue có nhà đến ngày mở cửa cuộc Hội-chợ thì xong. Các quí khách muốn đóng sơn logue để xem xin có viết thư về cho bản-hiệu và định theo cái timbre poste hay là tiền mới thì đã bản hiệu lấy tiền tô nay gửi đi giá mấy quyển catalogue ấy.

LƯ-J-BÁ-VI dit VĨNH XƯƠNG

Téléphone N° 218

35, Rue Fellonneau, Hanoi

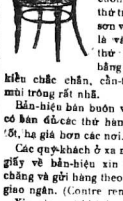
NAM-HƯNG-THÀNH

18, Rue des Caisses, 18

(Phố Hàng-Hòm)

HANOI

Kính trình các quý-khách biết cho rằng: Bản-hiệu xưa nay vẫn chuyên nghề làm sơn vẽ theo lối Nhật-bản, và lối Annam như là các thứ khay, hộp, trâp, quả, văn văn. Các thứ đồ nét như hoành-phi, câu đối, cuốn thư cùng các thứ tranh cảnh bằng sơn vẽ vào kính hay là vào vải và các thứ ghế bàn uốn bằng song làm đúng kiểu chắc chắn, cẩn-thận sơn bền mui trông rất nhã.

Bản-hiệu bán buôn và bán lẻ; Lại có bán đủ các thứ hàng Saigon hàng tốt, hạ giá hơn các nơi.

Các quý-khách ở xa muốn mua, gửi giấy về bản-hiệu xin tính giá phải chăng và gửi hàng theo cách lĩnh hóa giao ngân. (Contre remboursement)

Xin các quý-khách chiếu cố. 2037

Hàng mới - Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, đa Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mau mau kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và parsemus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur

SOIERIES NOUVEAUTÉS

6, Rue des Cantonnais, Hanoi

PHAN-ĐỨC-THÀNH

HANOI — 2, Rue des Cantonnais, 2 — HANOI

GRANDS ARRIVAGES:

Soieries Chinoise, Française, Tonkinoise et diverses étoffes

GROS & DÉTAIL

MỚI ĐÊN: Đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng ngoại Bắc và các thứ vải, vấn vấn

Lại có may quần áo ta và quần áo tây đủ các lối

Bản-hiệu lại có bán võng điệp Vinh-Thịnh-Long chính hiệu nữa.

Hội Chợ GIAN 13^A

VUA MÀN CHẤN THUỶ

LÀ THỨ MÀN CÓ TIẾNG XƯA NAY

CHIẾU và GHẾ

BẰNG CÔI SẺ

ĐỂ GIẢI VÀ BẪY BUỒNG CHƠI

CAO RĂNG

Thuốc Cao này thơm thơ trong sạch khỏi giáo, ngậm khỏi đau răng, sâu răng, cam răng; răng lung lay ngậm thì vững lại, bán tại hiệu Vạn-Xuân-Đường, số 211, phố Tiên-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin).

Song liều mỗi phiên giá. . 0 $ 20

Đơn liều mỗi phiên giá. . . 0 10

殺虫 萬春牙 立即 牙固齒 止痛

Các hàng tạp hóa và các hàng bào chế các tỉnh hiểu đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ, ngài nào muốn mua buôn xin gửi thư lại. Có nơi đã ấn định có bán hộ như sau này: hiệu *Mạc-Đình-Tọ* số 136, phố hàng Bông, Sơn bán bán lẻ số 83, phố hàng Bông, nhà bà *Đông-kinh ấn-quán* số 42, phố hàng Gai, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, số 69, phố hàng Bồ hiệu *Hanh-Nhân-Đường* số 81, p 6 Phúc-kiến, hiệu *Vinh-Xương* số 27, phố Hà-trung, hiệu *Quảng-Lợi* số 22 và hiệu *Bản Hợp* số 27, phố Cửa nhèn Cô, hiệu *Phạm-xuân-Trang* số 62, phố hàng Bạc, hiệu *Vinh-Hợp-Thành* số 119, hiệu *Hanh-Hòa-Đường* số 127, và hiệu *Anh-Hoa Đường* số 131, phố hàng Buồm, hiệu *Phương-Đình* số 190 phố Cầu gỗ, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long* số 23, phố khách Haiphong, hiệu *Quảng-Lợi Ích* số 39, phố hàng Song và hiệu *Hoa-Sinh-Đường* số 167, phố khách, Nam-định, hiệu *Bắc-Phong* số 166, phố Đông-khê Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa tỉnh Phúc-yên, hiệu *Vạn-An* phố Yên-thái tỉnh Thái-bay, các nơi kể trên có bán hộ cả thuốc thuốc thép của ngoài và các thuốc cần dùng khác nữa, đều công hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

2038 *Télégraphique: Vạn-xuân-Đường, Bắc-ninh.*

Ancien Etablissement TSANH-TSIO dit TSÉAN-TAI-MAU, Fondé en 1852

茂才陳

TÉLÉPHONE N° 887

TSANH-HAP-TSAO Frères, Successeurs

陳茂 才

N° 161, Quai Canton. — HAIPHONG

Chuyên nghề thầu khoán, làm cửa nhà và cầu cống

Bán đủ các thứ gỗ nguyên cây và gỗ sẻ các hạng gửi đi các nơi, có máy cưa (Scierie) làm thật nhanh và cẩn thận, và có đứng nhận bán xi-măng cho sở Cimenterie.

Làm đủ các hàng ống xây cống, dẫn thấy bằng xi-măng (buses en ciment).

Làm đủ các thứ chấn-song, tường-hoa, gạch-hoa để các mùi bằng xi-măng để lát nhà.

Làm đủ các thứ Sơn cửa nhà, Huile, Peinture, Verni, dầu Essence térébenthine, Colephane và Cire đóng chai.

Có be-cạn (bassin de radoub) cho thuê để chữa Tàu-thủy

Quý-khách ở xa cần dùng việc gì hay muốn mua thức gì, xin cứ viết thơ cho Bản-hiệu, hoặc chữ Tây, chữ Tàu chữ Annam, Bản-hiệu cũng xin trả lời ngay lập tức. 2036

FÉ, RESTAURANT HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ Phụ-quán ở vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 2043

Số 16

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Manh-lệ-quán, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-ca, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nguyễn-long-quang cũng qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! bệ-hạ nên phong *Phi-giao* quận-chúa làm quí-phi, chớ cũng lập làm hoàng-hậu thì thần-dẫng không dám phụng chiếu.

Vua *Anh-tôn* không bằng lòng mà phán rằng:

— Việc này không phải tự ý trẫm. Nếu các ngươi không cho làm phải thì nên cũng nhau làm một bản tấu để dâng thượng-hoàng.

Vua *Anh-tôn* nói chưa dứt lời thì bỗng thấy có một viên triều-thần chạy ra qui tâu. Viên triều-thần ấy cũng về dòng tôn-thất, họ *Đồ-man*, tên gọi *Hưng-phục*, hiện đang làm chức ngự-sử, vốn tính qui-quyệt, vẫn muốn cầu chức đại-thần, nhưng bọn *Lương* thừa-tướng ghét là người mưu-tiến hiểu-lợi, vậy nên không chịu thăng thiên cho.

Đồ man Hưng-phục làm chức ngự-sử trong mười mấy năm trời, nhưng không hề đâm khẩu tâu một việc gì cả. Bởi 18 năy vua *Thánh-tôn* khi trước tin dùng bọn *Lương* thừa-tướng, dẫu có dèm-bang, cũng không ích gì. Nay thấy vua *Anh-tôn* có ý không bằng lòng. Vả hẳn có gian-thông với bọn nội-giám là *Mã thuận*, bởi biết qua chuyện trong cung, vậy mới qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ hạ! kẻ bề-thần là *Đồ man hưng-phục* lĩnh chức giám-sát ngự-sử, xin cái tội đã thánh-thượng xét. Thượng hoàng đã giáng chỉ như vậy mà triều-thần lại không vâng mệnh là nghĩa thế nào. Lập hai hoàng-hậu dẫu có trái lệ thật, nhưng chánh cung hoàng-hậu ngày nay vốn là một bậc hiền đức đáng kính phục. Đạo thần-tử nên phải để tiếng tốt cho vua, nay lập hai hoàng hậu thì nghìn năm về sau, chánh-cung hoàng-hậu vẫn được cái tiếng thơm như bà hậu phi đời *Chu*. Các quan triều-thần không thể cái ý tôi ấy mà lại cầu-nệ giữ lệ thường thì cũng đáng nực cười vậy. Xin bệ-hạ cứ truyền cho lễ-bộ phụng chỉ thi-hành

Lương-trần-tân nghe lời tâu, nổi giận mà rằng:

— *Đồ-man hưng-phục*! nhà-ngươi định làm cho thánh-thượng để tiếng bất-chính về sau hay sao! có lẽ nào lại lập hai hoàng-hậu.

Đồ man hưng-phục cười mà đáp rằng:

— Quan *Lương* thừa-tướng! Ngài cầu-nệ quá! Việc này chẳng những chánh-cung hoàng-hậu nổi tiếng là người hiền-thục mà thôi, cả đến thánh thượng cũng được danh thơm muôn thuở, vì phong-hóa ở chốn cung-vi, đều nhờ cái đức « Hình-vu » của thánh-thượng vậy. Sao ngài lại bảo rằng bất-chính? có phải quá lo ngài nổi cơn ghen hay không?

Doãn-thượng-khanh nghe nói, cũng nổi giận mà rằng:

— *Đồ-man hưng-phục*! nhà-ngươi chớ đem những cách xảo-ngôn mà làm mê-hoặc thánh-thượng. Việc này hoàng phải tự ý thượng-hoàng, chẳng qua vì chánh-cung hoàng-hậu yêu-mến *Phi-giao* quận-chúa mà tâu xin như thế. Thượng-hoàng không nỡ trái ý, cho nên giáng chỉ để nối cho quan triều-thần, còn việc nên thi hành hay không thì tùy ý các quan đại-thần xét đoán. Chúng ta là phận thần-tử, nên phải một lòng trung-trực, lấy lẽ-phép mà khuyên ngăn, có sao nhà-ngươi lại dùng cái cách ôm gian-hiểm như thế.

Doãn-thượng-khanh lại qui xuống tâu vua *Anh tôn* rằng:

— Muôn tâu thánh-thượng! Xin thánh thượng truất bỏ đứa tiểu-nhân ấy đi cho trong triều-đình được trong sạch.

Đồ man-hưng-phục hầm hầm nổi giận mà rằng:

— Quan *Doãn* thừa-tướng ơi! tôi dẫu ngu hèn, cũng là chi-phái trong hoàng lộc, mà trước mặt thánh-thượng đây, ngài dám chỉ trích nói càn.

Đồ-man-hưng-phục cũng qui xuống tâu vua *Anh-tôn* rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Quan *Doãn* thừa-tướng muốn mưu cái danh thừa-tướng mà để tiếng xấu cho hai cung, tức là tội đại-nghịch bất đạo. Kẻ bề-thần thiết tưởng nhà bộ *Doãn* mấy đời chịu ơn triều-đình mà nay dám khi-quyền thánh-thượng như thế. Trên trái lệnh thượng-hoàng và thái-hậu, dưới ẩn cái đức hiền-thục của chánh-cung, ngày nay thánh-thượng không truất bỏ *Doãn* thừa-tướng thì quốc-pháp chẳng còn ra thế nào

Vua *Anh-tôn* dẫu ngồi miệng không nói, nhưng mặt rồng cũng hơi có ý không vui. Bỗng thấy quan trung-đô ngự-sử là *Nguyễn-long-quang* qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Lời tâu của quan *Lương* thừa tướng thật là trung-trực, xin bệ-hạ nên để tai nghe. Nhưng kẻ bề-thần thiết tưởng việc này dẫu có càng hay, nhà *Hoàng-phủ* chịu ơn triều đình rất to, dẫu dâng con gái vào làm cung-phi, cũng là đáng lẽ. Có vì cớ thân-tình với thái-hậu thì nghĩ tiết nên phải long-trọng, chớ không nên để ngang hàng với chánh-cung. Kẻ bề-thần tâu như thế thì không đến nỗi trái lệnh thượng-hoàng, xin bệ-hạ lượng xét phê-chuẩn.

Vua *Anh tôn* nghe lời tâu, cái đầu ngẫm nghĩ. *Đồ-man-hưng-phục* lại thừa-cơ mà tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Việc này đã khó quyết định thì xin bệ-hạ phán hỏi *Bàng* quốc-trượng, rồi theo ý quốc-trượng mà thi-hành.

Vua *Anh-tôn* gật đầu, truyền chỉ gọi *Hàng* quốc-trượng. *Hàng* quốc-trượng vâng mệnh bước ra, vua *Anh-tôn* có ý hỏi-thọa mà phán rằng:

Việc này thực là thượng-hoàng theo lời tâu xin của hoàng-hậu, nay các quan triều-thần cứ cố tình can-ngăn, khiến cho trẫm không biết quyết đoán thế nào, vậy xin hỏi ý quốc-trượng.

Hàng-hiệu nghe lời chỉ phán liền qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ kẻ bề-thần thiết-tưởng việc này bề tất các quan triều-thần phải bàn đi tính lại cho phiền lòng thánh-thượng. Sẽ là thượng-hoàng và thái-hậu đã giáng chỉ thì kẻ bề-thần dám chẳng tuân theo. Về đời xưa *Ngạ-hoàng*, *Nữ-anh* hai người cùng thờ một vị minh-chủ phò-tá có bề chi. Hoàng chỉ kẻ bề-thần cũng nhà *Hoàng-phủ* tình thân như thể tay chân thì dẫu lập hai hoàng-hậu, tiếng cũng không tranh-cạnh chút nào. Còn các quan đại-thần can-ngăn việc này, cũng là một lòng trung-thành vì vua vì nước, *Đồ-man hưng-phục* há nên đem lời sàm-báng mà chỉ-trích các bậc nguyên-huân. Kẻ bề-thần xin kính-chúc thánh-thượng vạn tuế!

Vua *Anh-tôn* mừng-rỡ mà phán rằng:

— Quốc-trượng thật là bậc hiền-phụ, cho nên sinh được hoàng-hậu cũng có cái đức hiền-thục ấy. Thôi, việc này các quan đại-thần hãi-tất phải tâu bày nữa, mà *Đồ-man hưng-phục* trẫm cũng tha lỗi cho.

(Còn nữa).

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN